hé kapitole pokouší se autor rozlišiti příčiny na domnělé — racionalisace, nepoměr mezi vývojem výroby a konsumu, přírůstek výdělečně činných a zprůmyslnění kolonií — a skutečné. Tyto opět dělí se na konjunkturální a strukturální — zemědělská nadprodukce, částečná nadvýroba v některých důležitých odvětvích — peněžní faktor a poruchy politické a hospodářsko-politická opatření. Třetí kapitola obsahuje návod na léčení krise.

Jak jsem již svrchu řekl, jest nejsilnější částí knihy kapitola prvá, kde autor na neobyčejně důkladně sebraných statistických datech hospodářského života sleduje dnešní nemoc hospodářského života od prvních nevolností až do skutečné krise. Slabší jest část druhá a důsledkem toho i část třetí. To z toho důvodu, že autor sleduje jen povrchní nerovnosti a nejde na skutečné jádro věci. Tak mluví-li o konjunkturálních příčinách krise, líčí je jako »Missverhältnis zwischen Anlagetätigkeit und Bereitstellung von anlagefähigen Kapital«, místo co by došel závěru, že tu jde o typickou relativní nadprodukci, související se strukturou individualistického systému. Rovněž podceňování vadné racionalisace jest chybou této práce, která se vyznačuje i jinak snahou zahaliti jednoduché příčiny ve složité peněžní a finačně technické problémy. Karel Witz.

Geselschaft, Staat und Recht. Untersuchungen zur reinen Rechtslehre. Festschrift Hans Kelsen zum 50. Geburtstage gewidmet. Herausgeben von Alfred Verdross. Verlag von Julius Springer, Wien 1931. Stran 441. — 11. října 1931 se dožil známý slavný zakladatel t. zv. ryzí nauky právní (Reine Rechtslehre), která jest u nás známa více pode jménem normativní teorie, Hans Kelsen, padesáti let. Na počest jubilantovu byl vydán přívrženci normativní teorie — za redakce A. Verdrossa — oslavný sborník, obsahující práce nejvýznačnějších zástupců tohoto směru. Charakter normativní teorie, totiž její filosofická fundace a vědomé, přísné oddělování noetiky právní, sociologie a vlastní jurisprudence zračí se také ve vnějším rozdělení Kelsenova sborníku: jest rozdělen na dva díly: filosoficko-sociologický a juristický. Sborník jest ukončen chronologickým seznamem všech Kelsenových spisů, pořízený R. A. Métallem (Ženeva). V něm uvedeny jsou nejen samostatné spisy Kelsenovy (jichž napsal tento vynikající spisovatel 23), nýbrž i veškeré jeho články, ba i recense.

Do filosoficko-sociologického oddílu přispěli tito autoři: Josef Dobretberger, univ. profesor ve Štyrském Hradci článkem »Erkenntnistheorie und Naturrecht«, v němž nalezne čtenář přehled názorů jednotlivých důležitých autorů na problém přirozeného práva a stanovisko normativní teorie k problému. Felix Kaufmann, docent university ve Vídni, prací »Juristischer und sociologischer Rechtsbegriff«, jejímž vlastním úkolem jest vysvětliti, v čem tkví ryzost normativní (»ryzí«) nauky právní. Uvedený článek jest jedním z nejzajímavějších příspěvků ve Sborníku. Julius Kraft, docent university ve Frankfurtě uveřejňuje článek: »Reine und angewandte Sociologie«. V něm pojednává se o pojmu sociálních zjevů, o sociální zákonitosti, poměru sociologie k jurisprudenci o přírodovědecké sociologii a j. Jak plyne z nadpisu článku, autor rozlišuje »ryzí« a »použitou« sociologii, při čemž ryzí sociologií rozumí »Theorie von sozialen Erscheinungen, eine Theorie der sozialen Gesetzmässigkeiten«, použitou sociologii pak »Theorie der sozialen Organisation«. Se závěry článku nelze dobře souhlasiti. Julius Moór, univ. prof. v Budapešti přispěl do Sborníku obsáhlou prací »Reine Rechtslehre, Naturrecht und Rechtspositivismus. Japonský přívrženec normativní teorie Tomoo Otaka, prof. university v Keijó, článkem Künftige Aufgaben der Reinen Rechtslehre«. Po filosofické stránce nejzajímavější jest článek Ericha Voegelina, univ. docenta z Vídně »Das

Sollen im System Kants«. Práce sice více popisná a informativní jest veliké důležitosti proto, poněvadž podává vyčerpávající přehled příslušných Kantových názorů, čímž její upotřebitelnost pro všechny autory, zabývající se právní noetikou, jest nedocenitelna.

Druhý, juristický oddíl obsahuje tyto články: Waltra Henricha, prof. něm. techniky v Brně: »Die Verfassung als Rechtsinhaltsbegriff«, podávající především kritický přehled po názorech jednotlivých význačných autorů na podstatu ústavy vůbec, a řešící dále některé význačné problémy právo ústavního. Z vysoce zajímavých §§ práce uvádím: Smendovo pojetí ústavy jako integrace, O významu sociologického pojetí ústavy, Ústava jako prvotní norma, Ústava jako právní obsah, Ideální pojem ústavy, Platnost ústavy, Ústava zákonná a protizákonná. Josef L. Kunz, docent univ. ve Vídni, přispěl článkem: »Statisches und dynamisches Völkerrecht«. Jedním z nejdůležitějších článků ve Sborníku jest pak beze sporu klasicky psaný článek Adolfa Merkla: »Prolegomena einer Theorie des rechtlichen Stufenbaues«, který jest přípravnou prací pro velký, Merklem chystaný spis o známé jeho »stupňovitosti právního řádu«. Jelikož nelze pro obmezenost místa podávati podrobnějších recensí jednotlivých článků Sborníku, třebaže by toho bez výjimky všechny zasloužily (učiním tak pravděpodobně v Časopise pro právní a státní vědu), nutno se i u tohoto vynikajícího článku spokojiti pouze s uvedením jednotlivých jeho kapitol: Jsou to: Rechtsinhalt und Rechtsform, Die Strukturunterschiede des Rechtes, Die Gliederung der Rechtsatzformen, Die Rechtsatzeigenschaft über- und untergesetzlicher Akte, Der Stufenbau der Rechtsatzformen, Folgerungen aus Erkenntnis des rechtlichen Stufenbaues. Leonidas Pitamic, vyslanec král. jugoslávského v Washingtoně přispěl překladem kapitoly ze svého díla »Država« (Stát): Zur Lehre von der richterlichen Funktion«. Z článku zajímá nejvíce rozlišování soudních a správních funkcí, soudců a správních úředníků. Pitamic blíží se ve svém názoru podstatně stanovisku Merklovu, že totiž pro kvalifikaci orgánu jakožto soudce, pokud se týče správního úředníka jest rozhodna míra závislosti jeho na ostatních orgánech: soudce jest orgán nadaný nezávislostí, správní úředník orgán závislý. V podrobnostech se ovšem Pitamic od Merklova stanoviska odlišuje. Fritz Schreier, docent university ve Vídni uveřejňuje práci »Reine Rechtslehre und Privatrecht. Jest prozatím vedle našeho Sedláčka jediným civilistou-přívržencem ryzí nauky právní. Práce jeho, která bude interesantní zejména pro civilisty, se rozpadá na tyto kapitoly: Reine Rechtslehre als Lehre vom möglichen Recht und Methodenlehre der positiven Rechtswissenschaft, Verhältnis der Reinen Rechtslehre zu modernen privatrechtlichen Richtungen, Gesellschaftsrecht, Schuld und Haftung. Slavný normativní teoretik mezinárodního práva, hlasatel jednotnosti právního světa a primátu mezinárodnáho práva, Alfred Verdross, prof. univ. ve Vídni, podává ve svém článku »Die allgemeinen Rechtsgrundsätze als Völkerrechtsquelle« další rozvedení své myšlenky, že běžná nauka o pramenech mezinárodního práva, která uznává za prameny tohoto práva toliko mezistátní smlouvu a zvyk, není správná. Verdrosss sám uznává za pramen mezinárodního práva také »allgemeine Rechtsgrundsätze«, o nichž právě ve svém článku pojednává. František Weyr, profesor university v Brně, spoluzakladatel normativní teorie, ba v jistém smyslu předchůdce Kelsenův, přispěl článkem: »Reine Rechtslehre und Verwaltungsrecht«, jehož první kapitola, nadepsaná »Allgemeine Charakteristik der Reinen Rechtslehre«, obsahuje krátké, vynikajícím způsobem napsané vylíčení podstaty normativní teorie. V druhé kapitole »Der Begriff des Verwaltungsrechts im Lichte der Reinen Rechtslehre« podává pak ukázku »der grösseren Reinigungsarbeit«, který normativní teorie na poli správní nauky vykonala. Kisa-

buro Yokota, profesor university v Tokiu uveřejňuje práci: »Begriff und Gliederung der Verfassung der Völkerrechtsgemeinschaft«.

Kelsenův sborník jest pro všechny přívržence normativní teorie nad jiné pádným důkazem, že tato teorie přestala býti, jak měl jsem příležitost již napsati v předmluvě k svému překladu Merklovu »Obecného práva správního«, záležitostí jedincovou, nýbrž že stala se školou, a to, soudě podle různých národností autorů Sborníku, školou velikého rozšíření. I tato škola má ovšem své určité nedostatky, mezi něž na prvém místě patří, že nepokusila se dosud vybudovati soustavné teorie interpretace. Jest tomu tak proto, poněvadž formálních problémů jest prozatím tolik, že se k obsahovým problémům dosud nedostala. Přes tyto nedostatky — které bychom ovšem měli spíše nazvati mezerami, dosud nevyplněnými, než nedostatky — a které zračí se samozřejmě i ve Sborníku, v němž dominují články, zabývající se formami právních řádů, a contrario článků, které by se zabývaly — samozřejmě že s obecného hlediska — obsahem právních řádů, pokud se týče jeho interpretací, sáhne jistě po Sborníku jako po jedné z nejzajímavějších a nejoriginálnějších juristických knih, poslední dobou vyšlých i ten, jehož pozornost jest více obrácena k obsahovým problémům právním.

Václav Chytil.

Výroční zpráva zemského úřadu práce v Brně za rok 1931. V dnešních, hospodářsky a sociálně velmi pohnutých dobách, nabývá cyklostilovaná, každoročně obvykle pořizovaná zpráva zemského úřadu práce zvláštní důležitosti a významu jako dokument o kritickém stavu pracovním, jehož jsme již po dvě léta svědky. Zemský úřad práce (8. oddělení zemského úřadu) s 45 okresními úřady práce, rozmnoženými během roku 1931 o 8, působil jednak jako zprostředkovatel práce — obvyklá jeho funkce —, jednak byla mu přidělena i rozsáhlá agenda další, jmenovitě vydávání průkazních lístků nezaměstnaným (které slouží za podklad statistice nezaměstnaných, obsažené ve Zprávě), výkon mléčné akce, stravovací akce, dětské akce, opatřování nouzových prací a pod. Ze zajímavých číslic Zprávy uvádím: stravovací akce vyžádala si za rok 1931 nákladu 24,782.127 Kč. Nouzových prací se podařilo opatřiti u obcí a okresů za 154,716.000 Kč, při nichž nalezlo práci 20.687 osob. Během roku bylo registrováno 312.670 nezaměstnaných. Úřad práce umístil z toho více jak 40%. Pokud se týče jednotlivých výrobních odvětví, byl nedostatek zemědělské čeledi, jinak téměř všude nezaměstnanost. Největší nezaměstnanost vykazoval textilní průmysl, průmysl stavební (nezaměstnanost přechodná) i sklářský. Uspokojivě pracovaly v celku automobilky.

Ch.

Dr. Václav Hora: Soudní řízení nesporné. (Základní zásady podle zák. ze dne 19. června 1931 č. 100. Sb. z. a n. a předpisy příslušnosti.) Nákladem vlastním, v komisi »Všehrdu«. 8°, stran 180. Praha 1931. — Podle vlastních slov autorových v předmluvě má tento spis dvojí účel: Jednak má býti učebnicí pro studium řízení nesporného, jednak napomáhati praxi při užívání zákona č. 100/1931 o základních ustanoveních soudního řízení nesporného. Předpis § 1 odst. 2 tohoto zákona stanovící pouhou subsidiární platnost jeho, způsobil, že v obojím směru jest systematického zpracování zásad řízení nesporného naléhavě třeba. Množství zákonů odkazujících na nesporné řízení zejména v nejnovější době úpravu nejrozmanitějších poměrů, působí, že nový zákon v důsledku své subsidiární platnosti neprojeví se vždy stejnou měrou. Spis pak vykládá systematicky, jak se jeví nesporné řízení podle tohoto nového zákona, podává vysvětlení o hlavních zásadách i postupu tohoto řízení, jednotlivých institucích i osobách v řízení tom se vyskytujících a poukazuje neustále na to, pokud v tom kterém případě platí předpisy nového zákona nebo předpisy zákonů zvláštní, jakož i kterých předpisů zákona o řízení sporném třeba použíti i v řízení nesporném. Nutno uznati, že autoru